

penitentiam converti (II Pet. III, 9). Agendum ergo est ne difficultas venæ curationem faciat tardiores. Data decimo quinto kalend. Septemb., Magno et Apollonio consulibus.

EPISTOLA • CLXXIII.

AD QUOSDAM ÆGYPTI EPISCOPOS.

SYNOPSIS. — De electo Timotheo catholico in locum Timothei Æluri gratulatur; unitatem commendat, et ut sollicitudinem suam ejus curæ jungant ad reducendos errantes, invitat.

Leo episcopus THEOPHILUS, JOHANNES, ATHANASIO, ABRAHAMÆ, DAMASCI, JOHANNIS, PAPHUTI, MUSAÏ, PANULVIO, et PRYMO, episcopis Ægypti.

Litteris fraternitatis vestræ, quas ad me filii nostri Daniel presbyter et Timotheus diaconus detulerunt, cognovisse me gaudeo, quod gloriosi et venerandi principis fides, prophetica et evangelica unita doctrinis, ad sanctos et Deo placitos dispositionum sortum 1438 pervenit effectus, ut erantissimo Alexandrinæ Ecclesiæ pervasore dejecto, et in longinquiora translato, dignam suam gubernatione rectorem totius civitatis mereretur electio, ad ceteros vos consecrationem nullus ambitus traheret, nulla seditione impelleret, nulla iniquitas incitaret; sed in medio constituta meritorum sanctitate, eam cunctis non dubitaret præponere, quem sibi universitas cuperet præsidere. Unde reddita populis Christianis Dei

pace gaudentes, commendamus vobis imperium vestri operis dignitatem, et religiose per omnia ordinatus antistes, æternæ se juvari sperantur; et ad abolendum hæresim, que error hæreticus excelsa erat, cooperatione vestra gaudeat agnoscere. Ex hoc enim qui imitator diaboli fuit, et in scriptis non sibi (Joan. VIII, 44), tunc tunc aperte pervasi legeris et nominis, congrui ut Alexandrinæ Ecclesiæ eum veneretur et diligit, quem et probitate maxime, et integritate catholice fidei, dignum omni sacerdotio comprobavit; cui minus charitatis plenam affini nostri præbeamus affectum, cohortantes, fratres, charissimi; et liberaliter exigentes ut, in prædicando verbi, in eruditione præcepti illam formam utilitatis charitatis, sine qua nulla possumus proficere virtute. Quod autem fratri et episcopo nostro, Timotheo de heresiis his qui a veritate timore deviantes, inconsultus se terroreque gesserunt, scriptum esse cognoscimus, dilectio quoque vestra ad curam quam intelligat pertinet: ut quæ late esse pestilentia ægritudo diffudit, ubique omnibus eadem adhibetur medicina, vulneribus: ut per diligentiam, pastorem in cunctis Ecclesiis Domini corde reparatus, et per sollicitudinem charitatis atque doctrinæ, omnes Christi oves unum se sentiant habere pastorem. Data xv kalend. Septembris, Magno et Apollonio consulibus.

incitari. Edidit, se vivere. a Vulg., Excluso. Lætionem omnium codicum sequi sumus.

DE EPISTOLIS DEPERDITIS

Tom S. Leonis ad alios, tum aliorum ad S. Leonem, ac de aliis monumentis ad epistolas persequentibus, dispositis ordine chronologico,

DISSERTATIO

In qua tria etiam, quæ ex Leone supersunt, fragmenta inveniuntur.

1439 Orosius, in fine tomii secundi, harum epistolarum et documentorum catalogum exhibuit, sed ita maneam et perturbatam, nullo chronologico ordine sortato, et nonnullis etiam documentis his repetitis, ut modicum prosit. Luculentorem itaque atque excellentem nullum hic preferendam credidimus. Eiusdem vero documentorum tantam, quorum peculiaris felicitas ad nos pervenerunt, notitia profertur, quin dubium sit alia plura existisse, quorum notitia superest vixit.

1. Ante pontificatum S. Leonis una epistola S. Cyrilli episcopi Alexandrini ad eundem tum Romanæ Ecclesiæ archidiaconum memoratur epist. 119, cap. 4, omnia causa sic exponitur: In Ephesina synodo, que in ipsum Nestorium cum dogmate suo percussit, Judæi episcopi (Ierosolymorum) ad obtinendum Patentiæ provinciæ principatum credidit se posse

firmare. Quod sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus episcopus merito perhorrescens, scriptis suis mihi hæc prædicti cupiditas ausa esset, indicavi: et sollicita præbe nullam poposcit ut nulla infidelis consiliis præberetur assensio. Vid. annot. 21 (Col. 103, n. 5) in epistolam prædictam.

CIRCA AN. 442.

2. Septimus Alinas episcopus ad Leonem relationem misit, quam hic subjecerat epistola prima. In hac autem ille significabat (uti idem pontifex in eadem prima epistola testatur) quosdam presbyteros et diaconos, ac diversi ordinis clericos, quos Pelagiana sive Cælestiana heresis habuit implicatos, ita in vestra provincia (Aquilensi) ad communionem catholicam pervenisse, ut nulla ab eis damnatio proprii exigeretur erroris. Hæc Septimi relatio eadem est ac illa eju dem ad Leonem epistola, quam S. pontifex se legisse tradit epist. 42. Photius hæc litteras Septimi commemorat 1440 cod. 54, his verbis: Cum temporis deinde progressu sectæ hujus homines Ecclesiæ restitui essent, iterum majorem ab illis renovatam est. At Septimus episcopus vestris renascentis cursum repressit, datis ad Leonem tum sedem apostolicam tenentem litteris; qui

Leo *serventi zelo contra impios depugnavit*, nimirum A
epist. 1 et 2.

CIRCA AN. 443.

3. Sub idem tempus, vel serius an 443, Leo ad
Cyrillum litteras dedit: quibus cum is respondisset,
S. pontifex aliam epistolam tradidit ad Paschasium
episcopum Lilybetanum, cui acceptum a Cyrillo res-
ponsum subjecit. Vide admonit. in ep. 3. Omnes hæc
epistolæ versabantur circa dubium diem Paschalis
an. 444. Solâ superest Paschasini responsio, et frag-
mentum epistolæ S. Cyrilli Alexandrini, quæ suo loco
edidimus.

4. Sub finem anni 443 S. pontifex Manichæos Ro-
mæ detecturus et publice convicturus, gesta cum
sollicitissimis inquisitionibus confecit in frequentis-
simo conventu, in quo præter sacerdotes pars quæ-
dam senatus alicui illustres viri, et plures e populo
interfuerunt. Vide serm. 16, c. 4, epist. 7, cap. 1,
et epist. 15, c. 16. Hæc autem gesta, quibus Mani-
chæorum perversa doctrina corruptique mores ex
ipsorum confessione patefacti fuerunt, die 30 Janua-
rii an. 444 cum epistola 7 ad episcopos Italix di-
recta fuere, et deinde an. 447 ad Turribium Astur-
jensem cum epist. 15, ex c. 16.

5. Ante epistolam 6 scriptam ineunte an. 444
aliam Leo dederat ad Anastasium Thessalonicensem,
in qua eundem monebat ut de statu Ecclesiarum
vestrarum (Illyrici) certiores subinde sua relatione nos
faceret, quemadmodum scribit epist. 5, cap. 5. Hæc
enim monitio, ut observavimus annot. 8 (col. 618r)
in eadem epist. 5, in sexta ad ipsum Anastasium
epistola haudquaquam legitur. Forte S. Leo post
assumptionem suam, ad Thessalonicensem scribens,
hanc ei curam sollicita monitione commendaverat.

1441 6. Idem autem Anastasius hujusmodi mo-
nitioni pariturus, Nicolaum presbyterum ad Leonem
misit cum litteris, in quibus Leonem de statu Eccle-
siarum certiores effecit; et hæc occasione ab eo petit
ut apostolicæ vicis auctoritas per Illyricum a præde-
cessoribus Romanis pontificibus olim tradita, sibi-
que a Xysto delata confirmaretur. Vide epist. 6, c. 1 et 2,
quæ cum a Leone illi reddita fuerit pridie idus Ja-
nuarii anni 444, hæc epistola Anastasii pertinet ad
annum 443.

ANNO 444.

7. Ob depositum ab Hilario episcopo Arelatensi
Celdonium, Romanum concilium utrisque præsentibus
habitu fuit, cujus gesta memorantur epist. 10,
cap. 3: *Quæ igitur apud nos in causa Celdonii episcopi
gesta connecta sint, et quæ Hilarius dixerit, dum cum
eodem, præsentem supradicto episcopo, audiretur, inditus
chartis rerum ordo demonstrat.*

8. Proiecti episcopi epistola, et altera civium ipsius
ad Leonem adversus Hilarium, qui ei egrotanti aliam
superordinaverat, in eadem epist. 10, c. 4, memo-
rantur.

9. Epistola Leonis, qua metropolitico jure Arela-
tensi Hilario ademptum, in Viennensem episcopum se
transulisse affirmat epist. 66, cap. 2, ad nos non
pervenit. Cum enim id factum non fuerit ea epistola
quam uti supposititiam in appendicem rejecimus,
alii epistolæ, quæ desideratur, tribuendum est.

10. Epistola ad episcopos Mauritanix, qua S. Pon-
tifex iisdem significavit se Potentio episcopo in Afri-
cam proficiscenti vicem suam delegasse, ut de epi-
scopis, quorum culpabilis ferebatur electio, quid veritas
haberet, inquireret, nobisque omnia fideliter indicaret,
colligitur ex epist. 12, cap. 1.

11. Relatio Potentii, qua memoratæ delegationi
satisfaciens, plenissimæ notitiæ (Leonis) cuncta rese-
ravit, et sub quibus qualibusque rectoribus quædam
Christi plebes in partibus provincix Cæsariensis habean-
tur, sincera nobis relatione patefecit, indicatur in
eadem epist. 12, cap. 1.

12. Illyricianorum metropolitaram epistola reddita
Leonis litteris, quibus Illyrici Ecclesias Thessaloni-

censi episcopo apostolica delegatione prædito subje-
cerat, memoratur aperte epist. 13, cap. 1. Dubium
vero est num litteræ Leonis, quibus Illyriciani re-
sponderent, sint epistola quinta, an vero alia quæ per-
ierit; de quo vide annot. 3 (Col. 664, n. 1) in epist. 13.
Hæc autem epistola 13 cum scripta fuerit die 6 Ja-
nuarii an. 446, Illyricianorum litteræ, quibus Leo
eadem epistola respondit, ad an. 445 pertinere vi-
dentur.

13. In eadem epist. 13, cap. 3, mentio fit relatio-
nis Anastasii Thessalonicensis, ex qua Leo cognovit,
Achaix provincix metropolitano illicitas et consiliatis
Patrum, nostrisque, 1442 inquit, auctoritatibus in-
terdictas ordinationes sæpe celebrasse, illudque suis ausi-
bus addidisse, ut Thespiensis invitis et repugnantibus
incognitum et ante non visum episcopum consecraret.
Hæc relatio una cum Illyricianorum epistola Romam
transmissa videtur, ac proinde hæc quoque scripta
cognoscitur an. 445.

ANNO 446.

14. His duabus Illyricianorum et Anastasii episto-
lis Leonem respondisse nihil dubium est. Responsio
Illyricianorum litteris continetur in epist. 13; epi-
stola vero ad Anastasium de facto metropolitæ Achaix
desideratur. Plures quidem Leonis epistolæ ad eun-
dem Anastasium datæ ante epist. 14 interciderunt.
In hac enim cap. 1 dicitur: *Abundant enim apud te
monitorum scripta nostrorum, quibus te... frequen-
ter instruximus.* Solam epistolam 6, ad eundem, quæ
superest, voces abundant et frequenter significare non
possunt. Porro in una epistola ex his quæ desunt,
Leo providerat, ut non frequens nec levis casus con-
veniendi necessitas indicaretur, et binos ternosve episcopos
de singulis provinciis adesse sufficeret, uti traditur
epist. 13, cap. 2. Id referri nequit cum Quesnello ad
epistolam 14, quam annot. 1 (Col. 666, n. 2) scriptam
ostendimus post ipsam epist. 15, ac præterea in epist.
14, binos tantum ex singulis provinciis adesse jubet,
non vero binos ternosve, quod ad alias litteras deper-
ditas referendum est. Id autem probabiliter contine-
batur in epistola in qua Leo de metropolitæ Achaix
statuerat; ac in eadem ea decreta proposuisse videtur
de quibus dicitur epist. 13, cap. 4: *Plenius vero ob-
servare debent quæ caperi ad ipsum fratrem et coepiscopum
nostrum Anastasium scripsimus, eaque in vestram
notitiam litteris istius volumus pervenire.*

15. Duæ Anastasii epistolæ ad Leonem in causa
Attici veteris Epiri metropolitæ memorantur epist.
14, cap. 1. Una illis verbis: *De quo (Attico) nihil
amplius indicaveras, quam quod evocatus adesse differ-
ret, et excusationem infirmitatis obtenderet.* Altera illis:
*Legebatur quoque in litteris tuis, quas iidem diaconi tui
delulerunt, quod frater Atticus Thessalonicam venisset,
quodque consensum suum etiam scripturæ professione
signasset.* Prior notitia forte inserta fuit relationi
quam de Achaix metropolitæ Anastasius dederat, cui-
que Leonem respondisse innumus die 6 Januarii an.
446. Sed cum pontifex queratur in epist. 14, cap. 1,
Anastasium, non expectato priorum litterarum res-
ponso, quo cum Attico moderate agendum suaserat,
hiemis tempore Atticum Thessalonicam in adducen-
dum curasse, hoc factum ipso hieme exeuntis an.
445 vel ineuntis an. 446 contigisse confirmatur, uti
jam statimus annot. 1 (Col. 666, n. 2) in epist. 14, ac
propterea altera epistola Anastasii de Attico ad hunc
annum 446 referenda est.

1443 16. Tria Turribii Asturicensis episcopi
scripta ad Leonem transmissa circa Priscillianista-
rum hæresim, quæ in Hispaniis grassabatur, laudan-
tur epist. 15, in proemio: *Epistolæ sermo, et compo-
nitorium, et libelli tui textus eloquuntur.* Primum scriptum
epistolam familiarem Leo appellat cap. 17. Commoni-
torium sexdecim capitulis distinctum, totidem dam-
natis olim Priscillianistarum opinionibus continebat.
Libellus tandem Turribii opera lucubratus, sexdecim
pariter capitulis confutationem eorundem opinionum

complectebatur, ut ipse testatur in epistola ad Idatium et Cepontium c. 6, de qua plura in admonitione ad eandem epistolam appendici inserendam num. 5. Sexdecim autem capitula tunc commonitorio, tum libello tribuimus, quia S. Leo in prooemio epist. 15 Priscillianistarum errores sexdecim capitulis a Turribio confutatos testatur; capite autem 16 eandem formam et commonitorio et libello tribuens, utrosque in eodem capitula distinctos indicat. Hunc libellum et commonitorium librorum nomine comprehendit Montanus episcopus Toletanus in epistola ad Palentinum Concilio Toletano II addita, dum de Priscillianistarum hæresi scribens, laudat *Theoribii episcopi ad S. papam urbis Romæ Leonem libros editos, in quibus hanc sordidam hæresim explanavit, aperuit, et occultam tenebris suis, perfidieque nube velatam in propetulo misit; ex ipsis etenim libris qualiter cavere, quid respondere contra sacrilegos possit, pius lector inveniet. Quod hos libros Theoribii episcopi ad S. Leonem editos affirmat, non ita intelligendum est ac si libellus æque ac commonitorium a Turribio jam episcopo scriptus fuerit: libellum enim ante episcopatum ab eo probabilius scriptum in eadem appendice ostendimus; sed eo sensu est accipiendum, quia libellus et commonitorium cum Turribii epistola ad Leonem missi fuerint, et hos simul Montanus invenit. Hæc autem omnia ad Leonem missa fuisse per Pervincum diaconum tradit Idatius ad an. 446.*

ANNO 447.

47. Cum S. Leo ad Turribium rescripsit epist. 15, die 21 Julii an. 447, aliam etiam epistolam direxit ad episcopos *Tarraconenses, Carthaginienses, Lusitanos atque Gallicos, eisque concilium synodi generalis indixit, ut secundum ea quæ ad Turribii consulti respondit, plenissimo disquireretur examine, an essent aliqui inter episcopos qui hujus hæreses contagio polluerentur, a communione sine dubio separandi, si nefandissimam sectam per omnium sensuum pravitates dantare noluisent.* Vide epist. 15, cap. 17.

48. In epist. 15 ad Turribium, cap. 17, Leo cavet ut si forte hoc generale concilium aliquo impedimento cogi non posset, Gallicie sætem episcopi, inter quos error serpebat, omnino convenirent. Cum porro 1445 rescisisset aliarum provinciarum episcopos *Tarraconenses, Carthaginienses, Lusitanos, et Bæticos, non autem Gallicos episcopos in Toletana synodo congregandos, aliam ad illos epistolam dedisse creditur, in qua præcepit ut decretum fidei ederent, et ad Balconium Bracarensem Gallicie metropolitam mitterent. Id autem a nonnullis deductum fuit ex lectione post Merlinum vulgata in aliquot editionibus Conciliorum, qua regulæ fidei Toletano i subjectæ inscriptio sic exhibetur: *Incipit regula fidei catholice contra omnes hæreses, quam maxime contra Priscillianistas, quam episcopi Tarraconenses, Carthaginienses, Lusitani, et Bælici fecerunt ex præcepto papæ Urbis Leonis, et ad Balconium episcopum Gallicie transmissæ.* Sed hanc lectionem et interpolationem soli præferunt codices collectionis Hispanicæ originis Gallicanæ, quos Isidorus exscripsit; in quibus alieno arbitrio aliqua mutata sæpius observavimus. Codices autem purioris collectionis Hispanicæ sic habent: *Incipiunt regulæ fidei . . . quas episcopi Tarraconenses, etc., fecerunt, et cum præcepto papæ Urbis Leonis ad Balconium episcopum Gallicie transmissæ.* In epistola ad Hispanos, quam numero antecedenti memoravimus, Leo præceperat ut omnes Hispani generalem synodum adversus Priscillianam hæresim cogerent, et si quid huic generali synodo obstitisset ut *Gallicie saltem in unum convenirent sacerdotes,* in epistola 15 ad Turribium mandaverat. Cum ergo ex eo Leonis præcepto *Tarraconenses, Carthaginienses, Lusitani, et Bælici synodum habuissent, in qua condiderunt regulam fidei, hanc regulam cum memorato præcepto de epistola Leonis Gallicie etiam inscripta, et forte etiam cum epistola ad Turribium, qua Gallicie con-**

cilium potissimum expetebatur, ad Balconium hujus provincie metropolitam transmissæ, ut exinde ad synodum cogendam excitaretur. Ita porro commode intelligitur quod in synodo Bracarensi II, tom. 6 Conc. Ven. edit. pag. 517, dixit Lucretius ejusdem urbis episcopus: *Cujus etiam (Leonis) præcepto Tarraconenses et Carthaginienses episcopi, Lusitani quoque et Bælici, facto inter se concilio, regulam fidei contra Priscillianam hæresim cum aliquibus capitulis conscribentes, ad Balconium tunc hujus Bracarensis Ecclesie præsullem direxerunt.*

49. Illic idem autem Lucretius præterea testatur S. Leonem per Turribium notarium sedis suæ ad synodum Gallicie contra impiam Priscilliani sectam scriptis direxisse. Hæc autem est epistola ad episcopos Gallicie quæ intercidit. In antiquissimo codice 50 capituli Veropensis, qui continet Breviarium canonum et decretalium Romanorum pontificum, cum in tabula præmissa, tum in opere num. 50 habetur: *Hæc epistola Leonis papæ ad Balconium, nullo ipsius epistolæ fragmento vel capitulo subjecto. Num hæc fuerit peculiaris epistola ad Balconium, an generalis ad eum 1445 et ceteros Gallicie episcopos per Turribium notarium transmissa, ignoratur. Epistola ad synodum Gallicie a Leone scripta videtur, postquam intellexit ejus provincie episcopos generalem synodum non adiisse, eosque ut ad suæ provincie synodum cogendam vehementius urgeret, Turribium Romanæ sedis notarium cum iisdem litteris direxit. Hinc hæc litteræ pertinere possunt ad annum 448.*

50. Ex capite 7 epistolæ 17 ad Siculos scriptæ die 21 Octobris an. 447, liquet quotannis Romæ habitum fuisse concilium, ad quod ex Sicilia terni semper debebant accedere. Nulla ex tot synodis gesta supervenit. Solum ex epist. 17 ad eandem indicatur decretum in Romana synodo pro Taurominiana et Panormitana Ecclesiis latum ob querimoniam a clericis earundem Ecclesiarum propositam contra episcopos qui ecclesiastica bona alienaverant. In hoc Leo præscripsit *quemadmodum utriusque Ecclesie utilitibus consulatur.* Confer annot. 6 (Col. 705, n. 2) in eadem epist. 17.

21. Januarius episcopus Aquileiensis ad Leonem scripsit epistolam, in qua de suæ provincie Pelagianis ad sanum consilium et ad Ecclesiam revocatis agens, alios ex iisdem clericis cum debita cautione in gradum suum receptos, alios vero ad altiore gradum promotos exposuit; quam in rem Leo illi reddidit epistolam 18 die 30 Decembris an. 447. Joannes Trithemius in lib. de Script. eccles., inter Leonis opuscula quæ in suo codice describebantur, quarto loco recenset: *Ad inquisitiones Januarii episcopi lib. 1, et initium præfert: Nulla ratio sinit ut, etc.* Decimo autem loco: *Ad Rusticum Narbonensem episcopum lib. 1, cum hoc initio; Subditis responsionibus; quæ tamen voces non ad epistolæ initium, sed ad inscriptionem seu titulum pertinent.* Ex distinctione autem epistolæ ad Rusticum ab inquisitionibus Januarii suspicio quibusdam exoriri poterit aliam deesse Januarii Aquileiensis epistolam, qua aliquot quæstiones S. Leonis proposuerit, et aliam item desiderari epistolam S. Leonis, qua Januarii inquisitionibus responderit. Sed initium *Nulla ratio sinit ut* convenit responsionibus S. pontificis ad inquisitiones Rustici. Hæc vero cum in aliquot collectionibus describebantur numero distincto post ipsam epistolam, forte in Trithemii exemplari librarii errore dissectæ ab epistola ad Rusticum, breviori epistolæ ad Januarium erant subjectæ; utque illi occasio fuit tribuendi Januarii quod Rustico asserendum est.

ANNO 448.

22. Duo antiquiores presbyteri Beneventani Epicharpio recentius ordinato cum aliorum præjudicio primum locum cesserant, id ægre ferens Paulus

presbyter Romam perrexit, eaque super re quæ-
rionie libellum Leoni obtulit, qui epist. 19 ad Do-
rum episcopum subjectus fuit ex cap. 1, sed ad nos
non pervenit.

23. Cum in hac causa suum cuique gradum pro
ordinationis tempore Leo vindicavit, primis qui ces-
serant ad infimum relegatis, hujus præcepti execu-
tionem Julio episcopo commisit in litteris quæ desi-
derantur. Vide cap. 2 laudatæ epistolæ 19.

24. In Ephesina Ecclesiæ tumultibus adversus
Bassianum episcopum Leo epistolam dedit in Chal-
cedonensi synodo memoratam tom. IV Concilii pag.
1610 a, et 1614 c, in qua eum præter regulas ordina-
tionis non oportere esse episcopum scripsit. Confer an-
notationes nostras in primam Quesselli dissertati-
onem ad an. 447, num. 4.

25. Eutyches antequam a S. Flaviano condemna-
retur in Constantinopolitana synodo, epistolam dedit
ad S. Leonem, quæ Nestorianam hæresim quorun-
dam rursus studebat pullulare retulit. Vide responsum
pontificis epist. 20.

26. Post eundemmodum verò idem hæreticus
alteri epistola ad Leonem scripta, quæ ex ms. Gabi-
nensi conservata legitur epist. 21, quatuor docu-
menta subjecta ex quibus libelles accusationis Eutychi
Dorylaensis episcopi 1448 in Constantinopolitana
synodo productos, licet in eo ms. omittatur, inter
hujus tamen synodi gesta Chalcedonensi insertis
describitur. Oest autem literæ ad Leonem libellus
appellationis, quem in ea synodo oblatum, et non
acceptum, idcirco hæreticus mentus est. Ex tertio
autem documento superest prima pars, quæ præbe-
sionem fidei Eutychis exhibet; altera vero pars quæ
contestationem ad populum Constantinopolitanum
contendit, desideratur. Ex quarto autem documento,
quod suppositiva Julia, Felix, Athanasii et Gregorii
Thaumaturgi testimonia præferat, tam posteriorum
Petrum testimonium, uti ab Eutychi fuerunt pro-
ducta, in eodem ms. omittuntur.

27. Hoc eodem tempore idem Eutyches alias que-
rionie litteras dedit ad S. Petrum Chrysologum,
ex epist. 25.

28. Theodosius imperator in litteris ad Leonem
Eutychi favens, de tumultibus Constantinopoli ad-
versus eum excitatis querebatur, seque sollicitum
præbuit ne in populo Dei ut schismata, aut hæreses,
aut ulla scandala convalescerent, uti colligitur
ex epist. 25 et 24. He imperiales litteræ una cum
præcedenti Eutychis epistola sub finem an. 448 pro-
babiliter missæ fuerunt.

ANNO 449.

29. Alia Theodosii litteræ, quibus Leo ad Ephesi-
nam synodum invitatus fuit, ab eodem acceptæ
fuerunt in id. Mali an. 449, ex epist. 31, c. 4. Julius
legatus Leonis in pseudosynodo Ephesina has litteras
simili tenore scriptas prædidit, ac epistola ejus impera-
toris ad Dioscorum lecta in eadem pseudosynodo
act. 1. Discrimen verò aliquod interfuisse observavi-
mus annot. 29 (Col. 795, n. 7) in epist. 31, unde vice
ra obvia, simili, non autem ad eam eodem tenore
Julius legatus usus est.

30. Juliani episcopi Cæsariensis epistola Constantino-
poli scripta, et ad Leonem missa fuit per Basilium
diaconum, qua catholicum dogma contra Eutychiana
hæresim declaravit. Huic S. pontifex respondit
duabus epistolis 34 et 35, quarum altera per legatum
altera per eundem Basilium Græciæ fuit.

31. Tertia epistola Flaviani Constantinopolitani
episcopi hæc illis datæ, quæ videntur ad Leonem
missa per Basilium diaconum, ab eodem diversum,
qui Juliani litteras detulerat, sui desiderium reliquit.
Brevis erat, quia plebs instructio Basilio commissa
fuerat. Huic respondet pontifex epist. 38. Confer an-
not. 2 (Col. 812, n. 6).

Vid. alimonia in epist. 33, n. 4.

32. Epistola episcoporum Gallorum, qui post Hi-
larii mortem, Ravennium, Arlesensem episcopum
ordinaverant, et alia ejusdem Ravennii, quibus ex
yeteri disciplina, de ipsa ordinatione ordinarios et
ordinatus ad Romanum pontificem scripsere. Huic Leo
respondet epist. 40 et 41, datis die 23 Augusti an. 449.

33. Libellus appellationis ad Leonem a S. Fla-
viano Constantinopolitano datus, legatus 1447 in
pseudosynodo Ephesina, memoratur epist. 44, c. 2,
de quo vide observationes nostras in disert. s. Quesselli.

34. In causa latrocinii Ephesini acta synodi Ro-
manæ, cujus nomine Leo scripsit in Orientem epi-
stolas 44, 45, 50 et 51, signatas die 13 Octobris
an. 449.

35. Exempla acclamationum Constantinopolitanæ
plebis pro Flaviano episcopo et contra Ephesium
latrocinium, quæ ad Leonem transmissæ fuerunt cum
litteris cleri et populi Constantinopolitani, quibus
pontifex respondet epist. 52. Vide cap. 4. His litteris
ante audiam Flaviani mortem, circa idem tempus
data: fuerunt, quo Leo scripsit epist. 50 et 51, id est
circa idem Octobris hujus anni 449. Confer annot. 4
(Col. 866, n. 7) in epist. 51.

36. Eodem tempore quo clerus et populus Con-
stantinopolitanus, in eadem acclamatione scripserunt
etiam archimandrite Marimus et Rusticus, quibus
Leo rescripsit epist. 61.

37. Eadem occasione probabiliter transmissæ fuerunt
scriptæ Palæstinae Augustinæ ad eundem pontificem,
quibus evidenter ostendit quantum catholicam doctrinam
fidem, et quantum hæresim detestaretur. Nihil
responsionem epist. 60, sed in postea epist.

38. Sub finem an. 449, siquæ ordinatus fuit An-
tolius Constantinopolitanus episcopus, et ad Leonem
dedit epistolam de ordinatione sua, uti ostendimus
in admonitione ad epist. 53. Ita etiam de eodem or-
dinatione litteras ad eundem pontificem scripsit
Theodosius imperator, Palæstinae Augustinæ, et ordi-
natores eisdem. Unicum exstat Anatolii epistolæ
fragmentum. Ceteræ epistolæ desiderantur. Theo-
dosio Leo respondet epist. 61, Palæstinae epist. 70.

Ordinatorum vero litteræ memorantur epist. 74. Huic
autem movemus Theodosium in epistolis 62, 63 et
64, quas Valentiniano ad Augustinam reddidit, aliter
de his que Leo commoverat, et nimirum de
Flaviano ac Ephesini latrocinii gestis, jam præter-
missis, plenissime, ac copiose ad eundem pontificem
jam scripsisse. Adverbium cepimus, quod legitur in
epist. 63, non unam tantum, sed plures epistolas
hac de re ab eodem imperatore ad Leonem scriptas
indicat, cui conciat simile adverbium super de The-
odosii litteris a Leone patitur usurpatum epist. 69,
cap. 1, et ex his utriusque epistolis 63 et 69 mani-
festum etiam sit imperatorem, in iisdem ad Leonem
litteris sese sollicitum semper prætulisse pro quæ-
sitione synodi Nicænæ. Potuit quidem plura ejusmodi
attingi in litteris, quas idem Theodosius occasione
ordinationis Anatolii ad pontificem pontificem scripsit.

At cum non una tantum epistola hac de causa ab
eodem fuerit, exarata, altera exierit, antequam
multo post latrocinium Ephesium ad Leonem missa
dicenda est, in qua plenus illa de gestis Ephesium
instructio contineretur, cum Eutychis patrone ex-
dideret pontificem cultus præferre, hæc autem Leo
tradita mense Decembri occasione præbuit. Con-
ferenda ad eundem Augustinum 1448, c. 2, et 10, et
in qua cum de custodia Nicænæ literæ dissertat, huic
imperatoris animum acerbius purgare, ac in
teris remittit ad litteras eodem autem tempore in die
Octobris.

ANNO 450.

39. Acta alterius synodi Romanæ Februario mense
an. 450, ob eandem Ephesinam latrocinii causam

actæ ex innumeris totius Italiæ episcopis, quibus pentibus Valentinianus imperator, ejusque mater et conjux ad Theodosium et Pulcheriam dederunt epist. 55, 56, 57 et 58. Acta hujus synodi missa traduntur epist. 55. Quoad tempus quod indicavimus vide admonitionem præmissam epist. 55.

40. Viennensis episcopus litteras ad Leonem cum legatis misit, *conquerens Arelatensem episcopum ordinationem sibi Vasensis antistitis usurpassæ*, ex epist. 66, c. 1. Allegationes utriusque partis etiam allatæ ex cap. 2.

41. Fausti archimandritæ Constantinopolitani litteræ ad Leonem per Parthenium missæ. quibus suam in fide constantiam patefecit. His respondet epist. 72. Vide admonitionem eidem præmissam num. 2.

42. Paris constantiæ litteras dedisse videtur etiam Martinus presbyter, cui Leo rescripsit epist. 74.

43. Leonis epistolam ad Marcianum imperatorem per Maximinum comitem missam, qua de ejus assumptione ad imperium gratulatus respondit imperii epistolæ 73, deesse ostendimus annot. 2 (Col. 908, n. 1) in epist. 78.

44. Cum prior Anatolii Constantinopolitani epistola post ipsius ordinationem ad Leonem scripta (cujus fragmentum dedimus epist. 53), præter id quod ad ordinationem novi antistitis pertinebat, nihil de compressis vel abdicatis erroribus indicasset, quemadmodum Leo ait epist. 71, ut eam ordinationem pontifex confirmaret, expressam fidei professionem exspectavit. In hanc rem post diem 16 Julii an. 450 quatuor legati Constantinopolim missi fuere. Abundius et Asterius episcopi, Basilus et Senator presbyteri, qui e Romana synodo missi videntur. Vide Acta sanctorum 2 Aprilis pag. 92. Hujus synodi gesta desiderantur.

45. Cum legati in regiam urbem venissent, synodus convenit; ibique lecta dogmatica Leonis epistola 28 ad Flavianum, nec non testimonia Patrum, quæ a Leone per legatos missa fuere, eidemque epistolæ subjiciuntur in editione Chalcedonensis concilii act. 2, Anatolius et omnes episcopi, archimandritæ, presbyteri et diaconi laudatæ epistolæ subscribere, et Nestorio, Eutychi eorumque doctrinæ anathema dixerunt. Hæc gesta, quæ laudantur epist. 80, c. 1 et 2, ad Leonem missa fuere per Casierium, Patricium et Asclepiadem clericos una cum legatorum relatione ex epist. 79, et cum duabus epistolis ad eundem pontificem, altera Anatolii, Juliani Coensis altera. Vide epist. 77, 80 et 81. Commonitorium 1449 etiam laudati Anatolii iisdem clericis traditum ac pontifici oblatum dicitur epist. 85, c. 3. Ex his autem nihil superest, nisi unicum gestorum fragmentum, quod in appendice edetur. Forte in litteris Anatolii continebatur ea professio qua memoratur epist. 112, c. 1, his verbis: *Quem (Andream uti Eutyichianum) ipse professus est a se esse rejectum; alia nova et posterior Anatolii epistola desideraretur.* Sicut autem gesta Constantinopolitana, in quibus Anatolius Leonis epistolam subscripsit, probabilius assignanda sunt exeunti anno 450, uti colligere licet ex annot. 13 (Col. 907, n. 1) in epist. 77, ita etiam commonitorium Anatolii, relationem legatorum et memoratas epistolas sub idem tempus data fuisse non est ambigendum.

Sunt qui existimant hac eadem occasione per eodem Constantinopolitanos clericos una cum epist. 77 Pulcheriæ Augustæ aliam deperditam Marciani epistolam ad Leonem fuisse transmissam, in qua de Anatolii fide laudatis gestis probata testimonium dedit. Leo enim epist. 104, cap. 2, et 114, cap. 1, se istius ordinationem approbasse significat ob imperatoris testimonium, quod in epist. 76 ejusdem Augusti sub hoc tempus, ut putamus, tradita nequaquam legitur. At cum Leonis epistola 78, quæ Marciani litteris hoc tempore scriptis per memoratos clericos Constantinopolim remigrantes reddita fuit, nihil de Anatolio indicet, nihil quoque de eo imperatorem in

A suis litteris scripsisse indicium est; alias, sicut Pulcheriæ de Anatolio testanti epist. 77, quæ profecto hac occasione ad Leonem missa fuit, hic pontifex de eodem Anatolio rescripsit epist. 79, ita etiam sese gessisset in laudata ad Marcianum responsione, quam eadem die per eosdem clericos ejus litteris reddidit si in his Anatolii mentionem ac imperiale testimonium reperisset. Itaque hæc pontificis responsio, seu epist. 78, reddita videtur Marciani epistolæ 76, quæ cum sane concinit. Testimonium vero ejusdem imperatoris de fide Anatolii, quod memoratur epist. 104 et 114, Leo colligere potuit ex ipsa Pulcheriæ epist. 77, vel apertius ex relatione legatorum, ut ne aliam Marciani epistolam hac occasione de Anatolio testantem, cui pontificis responsio non congruit, astruere necesse sit.

ANNO 451

46. Marciani epistola per Tatianum præfectum urbis Constantinopolis directa, quæ ad Leonem pervenit post legatorum Anatolii reditum in regiam urbem, id est post diem 13 Aprilis an. 451, et ante diem 23 ejusdem mensis, ut patet ex annot. 5 (Col. 917, n. 1) in epist. 82. Cum vero Tatianus tanta dignitate ornatus expeditum iter fecerit, ea epistola ipso anno 451 scripta videtur. In hac imperator pacis ecclesiasticæ studiosissimus, iterum sollicitus apud pontificem institit pro cogenda generali synodo, in qua, 1450 ut omnia ad unitatem facilius componendam novo tractatu discuterentur, postulasse colligitur ex Leonis responso epist. 82, c. 2.

47. Alia ejusdem imperatoris epistola ad Leonem perlata fuit per pontificios legatos Constantinopolim in Urbem reversos ante diem 9 Junii an. 451, in qua idem indicendæ œcumenicæ synodi consilium ingerebatur, ex epist. 85.

48. Lucentius episcopus, et Basilus presbyter a Leone lapsorum recipiendorum causa Constantinopolim missi fuerunt die 9 Junii an. 451. His plenissima instructio tradita fuit, cum de synodo convocanda tantum ageretur. Vide epist. 83, 84, 85 et 86.

49. Interim imperatoris litteræ datæ 17, alius 23 Maii, quibus synodus Nicææ indicta fuerat kal. Septembris, ad Leonem pervenere. Peculiares litteras, quæ desiderantur, ad ipsum missas fuisse ostendimus ann. 2 (Col. 934, n. m) in epist. 91, in qua eadem litteræ indicantur.

Hac forte occasione ad eundem pontificem missa fuit Anatolii Constantinopolitani antistitis epistola, in qua indicaverat quod in suscipienda catholica fide, et damnatione Eutyichis atque Nestorii omnes Orientales subscripserint sacerdotes, uti ex Leonis responsione epist. 91 colligere licet. Hinc etiam epist. 88 ad Paschasium, cap. 3, idem pontifex affirmat se *proxime epistolam Constantinopolitani episcopi accepisse, quæ refert Antiochenum episcopum, missis per provincias suas tractoriis, universos episcopos et epistolæ meæ præbuisse consensum, et Nestorium et Eutychem pari subscriptione damnasæ.* Adverbium *proxime* maxime notandum est.

50. Laudatam synodi indictionem Leo post diem nonam Junii, memoratis legatis jam profectis, accepit. Hisce in angustiis Paschasium Lilybetanum episcopum ut legatum ad concilium elegit; cujus delegationis epistolam desiderari probavimus annot. 4 (Col. 930, n. p) in epist. 89.

51. Bonifacium presbyterum alium legatum Roma misit, et laudato Paschasino ac duobus legatis jam transmissis, Lucentio et Basilio adjunxit, qui vice sua concilio præsidere. Huic Bonifacii litteras dedit ad eundem Lucentium et Basilium, quæ hanc delegationem declarabant, uti liquet ex epist. 94.

52. Eidem etiam Bonifacio Commonitorium tradidit, cujus fragmentum ab ipso presbytero productum act. 16 concilii Chalcedonensis, hic appendimus ex mss. Baluzii emendatum, ac præsertim ex antiquissimò Vaticano 1322.

1451 *Fragmentum Commonitorii.*

« Bonifacius presbyter vicarius sedis apostolicæ dixit: Beatissimus et apostolicus vir papa inter cætera hoc nobis mandavit. Et ex charta recitavit:

« Sanctorum quoque Patrum constitutionem prolatam nulla patiamini temeritate violari vel imminui, servantes unanimes personæ nostræ in vobis, quos vice nostra misimus, dignitatem; ac si qui forte civitatum suarum splendore confisi, aliquid sibi tentaverint usurpare, hoc qua dignum est constantia retundatis. »

In hoc forte Commonitorio continebatur etiam illud præceptum quod Paschasinus ex synodo Chalcedonensi act. 4 exposuit his verbis t. 17 Concil. Veneratæ edit. pag. 863: *Beatissimi atque apostolici viri papæ urbis Romæ, qui est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus, in quibus præcipere dignatus est ejus apostolatus ut Dioscorus non sedeat in concilio, sed audiendus intronitatur. Hoc ergo nos observare necesse est. Si ergo præcipit vestra magnificentia, aut ille egrediatur, aut nos eximus.*

53. Epistola Leonis ad eosdem legatos circa Theodoretum sic memoratur act. 8 ejusdem concilii tom. IV Concil. pag. 1525, d: *Paschasinus et Lucentius reverendissimi episcopi, et Bonifacius reverendissimus presbyter, insuper et Julianus reverendissimus episcopus Coensis (hic postremus cæteris legatis additus fuit), habentes locum apostolicæ sedis dixerunt: Sanctissimum et venerabilem episcopum Theodoretum sanctissimum et beatissimum universæ Ecclesiæ episcopus urbis Romæ dudum in communionem suscepit ita, sicut litteræ ab eo ad nostram humilitatem directæ testantur. Cum Maximum quoque Antiochenum idem sanctus pontifex in communionem receperit, et hac de causa ille in synodo Chalcedonensi fuerit susceptus ex decima actione, num concessa eidem communiõ consistenter ex litteris Leonis ad legatos, an ex epistola ad ipsum Maximum, ignoratur.*

54. Leonis epistola ad Eusebium Mediolanensem episcopum missa fuit ante mensem Augustum an. 451 per Abundium et Senatorem, in qua felici Constantinopolitana legationis exitu commemorato ei præscripsit ut concilium provincie cogeret, ibidemque legeretur sua ad Flavianum epistola 28, et Eutychanam hæresim sequentes anathemate plecterentur, uti discimus ex epist. 97.

55. Quædam specialia gesta, forte pro Constantinopolitana sedis privilegio, Chalcedonensis synodi tempore ab Anatolio ad Leonem missa indicantur epist. 101, c. 2. Vide annot. 6 (Col. 977, n. 4).

56. Epistola Juliani Coensis ad Leonem, qua pro appetitu novæ transgressionis intervenit ex epist. 107, nimirum pro prerogativa sedi Constantinopolitanae in Chalcedonensi 1452 tributa. Hæc epistola allata fuit per Lucianum episcopum una cum litteris 100 et 101 eadem super re scriptis mense Decembris an. 451.

ANNO 452.

57. Theodori Foro-Julianensis in Gallia episcopi litteræ cum quibusdam interrogationibus de reconciliatione penitentium, quibus Leo respondit die 11 Junii an. 452, epist. 108.

58. Juliani epistola de Palæstinorum monachorum tumultibus et violentiis, quibus catholicos exagitabant, et Eutychanis favebant. Leo respondit epist. 109.

ANNO 453.

59. Verba epistolæ Leonis 112, c. 1, prædicti Aetii lacrymabilis querela, innunt litteras ejusdem ad Leonem, quibus de injuria sibi ab Anatolio illata querebatur, eo quod sub honoris specie ad presbyteratum promotus, archidiaconatu privatus fuerat, et cæmeterio præpositus, quodammodo damnatus fuerat exilio. Indicavit etiam Anatolium ad pontificem missurum litteras, quas tamen se non suscepisse Leo testatur epist. 113, c. 1. Chartas præterea Romam ante fuisse directas significavit, quæ pariter non pervenisse ibidem traduntur c. 3. Hanc Aetii epistolam datam fuisse circa initium anni 453 colli-

gitur ex epist. 114 et 112 hæc de re ad Marcianum et Pulcheriam scriptis die 10 Martii anni ejusdem.

60. Hac eadem de causa eodemque tempore Julianus ad Leonem scripsit. Ibi etiam de malis Attiliæ bello Italiam illatis condoluit. *Breviarium fidei* antea missum significavit. Huic epistolæ Leo respondit epist. 113, data 11 Martii an. 453.

61. Tres epistolæ ad Leonem de ordinatione Proterii episcopi Alexandrini, una ipsius Proterii, altera ordinatorum ejus, ac tertia cleri ejusdem, colliguntur ex tribus epistolis ad singulos rescriptis, quarum exemplaria idem pontifex ad Julianum misit cum epist. 113, c. 3. In epistola ad Proterium plenioris et apertioris fidei expositionem ab eo petiisse videtur ex epist. 127, c. 1. Hæc omnes sex epistolæ interdicere.

62. Sub hoc idem tempus alia epistolæ Euxitheï Thessalonicensis de ordinatione sui et ordinatorum ejus, atque, uti mos forebat, cleri etiam et populi ad S. Leonem missæ fuere per episcopum qui ab eodem Euxitheo suæ ordinationis nuntium tradidit epist. 117, c. 5, data 21 Martii anni 453. His pontificem totidem litteris rescripsisse nihil dubium est; at nihil horum superest.

63. Una cum epistola Marciani 110, scripta die 15 Februarii an. 453, Leo accepit epistolam Juliani, qua ejusdem imperatoris et Pulcheriæ præclara gesta commendans, exemplaria sanctionum utriusque ob comprimendos et instruendos monachos Palæstinos ad eundem pontificem direxit. Hæc sanctiones 1453 supersunt tom. IV Concil. pag. 1798 et 1819, et sperest etiam earumdem antiqua interpretatio, quam Julianum transmisisse non improbabilius credimus. Vide annot. 4 (Col. 1036, n. 1) in epist. 116. At Juliani epistola sui desiderium reliquit.

64. Duæ epistolæ ad Eudociam, quibus eam hortabatur ne monachis Palæstinis faveret, desiderantur. Altera scripta fuit a Leone Marciani imperatoris insinuatione, qui hoc suum desiderium illi per Paulum secreto significavit ex epist. 117, c. 3. Altera missa fuit a Valentiniano Augusto, Leone suadente ex eadem epistola.

65. Alia epistola Juliani de Palæstinorum monachorum turbis per Esichium missa indicatur epist. 118, c. 7.

66. Cum in Chalcedonensi synodo Juvinali Jerosolymitano episcopo cessio facta fuisset trium Palæstinarum contra Nicænos caones in Antiochenæ sedis præjudicium, Maximus Antiochenus episcopus ad Leonem epistolam dedit, in qua de hac cessatione conquestus est. Vide responsum Leonis epist. 119, et nostras observationes ad Diss. 9 Quæsnolli.

67. Duæ Marciani epistolæ ad S. Leonem, quibus hic respondit die 9 Januarii an. 454, epist. 126, datæ fuerunt an. 453. In altera de compressis Palæstinis tumultibus ac de Juvinali in suam sedem restitutum scripserat. In altera vero pro Anatolio episcopo intercesserat, ut liquet ex epist. 127, cap. 3. In altera ex his indicaverat etiam se curam de paschali die anni 455 Alexandrinis inquisitione sollicitissima delegasse. Vide ejusdem epistolæ caput 2.

68. Una cum his Marciani epistolis tradita Leoni fuit epistola Juliani Coensis, in qua præter notitiam eorundem gestorum Marciani, retulit, S. pontificis epistolam 114 ad synodum Chalcedonensem Constantinopoli præsentibus episcopis et clericis lectam fuisse dimidiatam, suppresso scilicet eo extremo capite quo S. Leo de Anatolii ambitu et de canone pro Constantinopolitana sede edito querebatur. Addiderat etiam Aetium presbyterum cognitione habita discussum, in omnibus fuisse purgatum. Vide epist. 127, c. 3.

69. Epistola Proterii Alexandrini ad Leonem, qua plenioris de fide sua expositionem direxit, cum per Nestorium episcopum accepta tradatur in epist. 127, scripta die 9 Januarii an. 454, exarata cognoscitur an. 453, eique S. pontifex respondit die 10 Martii an. 454.

ANNO 454.

70. Deperdita Leonis epistola ad Marcianum memoratur epist. 137, cap. 2, his verbis: *Prioribus petii litteris, ut œconomos Constantinopolitanæ Ecclesiæ novo exemplo et præcipue pietatis vestræ temporibus a publicis iudiciis non sinatis audiri, et hanc quoque injuriam sacris removeatis ordinibus; sed rationes Ecclesiæ secundum traditum morem 1454 sacerdotali examine jubeatis inquiri.* Hæc scripta fuisse paulo post epistolam 127, datam die 9 Januarii an. 454, et spectare factum Aetii probabiliter coniecimus annot. 3 (Col. 1101, n. 4) in epist. 137.

71. Julianus hoc anno ad Leonem scripsit Eutychem exultantem multa adversus integritatem catholicam blasphemiarum venena profundere, et quod in illo totus mundus horruit atque damnavit, impudentia majore, ut innocentes decipere posset, evomere. Vide epist. 134, datam 15 Aprilis, cap. 2.

72. Marciani epistola, qua Leoni significaverat, se, ut eidem morem gereret, circa quæstionem Paschatis anni 455, agentem in rebus Alexandriam misisse, et quidquid exinde responsi afferretur, statim ad pontificis notitiam se transmissurum. Vide epist. 134, c. 3.

73. Duæ aliæ epistolæ imperatoris Marciani ad S. Leonem datæ mense Aprilis an. 454. Altera post acceptam Alexandrinorum responsonem circa Pascha an. 455, significavit apud Orientales constitutum fuisse Pascha VIII kal. Maii, ac Proterii epistolam 133 ad Leonem de eadem quæstione simul transmisit. Vide epist. 137, c. 1, et 138. Altera quidquid egerit cum Anatolio, ut hunc Leoni conciliaret, exponerat, annexamque transmittens ipsius Anatolii epistolam 132, qua is pontifici satisfacere studuit, ut ad eundem scriberet, hortabatur. Vide epist. 136, cap. 1.

74. Juvenalis episcopus Jerosolymitanus ad Leonem epistolam misit per Andream presbyterum et Petrum diaconum, qua se suæ sedi restitutum nuntiavit. Huic Leo respondit epist. 139, die quarta Septembris an. 454.

75. Julianus Dioscori mortem Leoni nuntiaverat litteris quibus respondetur epist. 140, 6 Decembris an. 454.

ANNO 455.

76. Aliæ Juliani litteræ ad Leonem, quibus is respondit epist. 141, die 11 Martii an. 455, hoc eodem anno ineunte scriptæ videntur. In his significaverat Carosum monachum in fidei confessione correctum, sed ita contra fratrem Anatolium in similitate nescio qua permanere, ut propter ipsius discordiam adhuc a communione descisceret: Joannem decurionem ad Ægyptum causa fidei sui-se directum, ut paci emendationique prospiceret. Addiderat etiam quædam ab accusatoribus fuisse producta adversus Maximum Antiochenum, qui idcirco episcopatu periclitabatur. Præterea ex epist. 142, c. 2, liquet S. Leonem de Juliano pariter accepisse, imperatorem mandasse ut alius Carosus et Dorotheus, qui damnatos tuebantur errores, ablati a monasteriis suis, apud eos decerent, quibus nocere non possent.

77. Alia Marciani epistola, qua Leonem de die Paschatis sollicite commonuit, cuique Leo respondit epist. 142 die 13 Martii 1455 an. 455, hoc eodem anno scripta colligitur.

78. Anatolii litteræ ad Leonem de hæreticorum reliquiis Constantinopoli latentibus, indicari videntur epist. 143 eodem die et anno signata.

ANNO 456.

79. Marciani imperatoris litteræ, quibus ordinationem Basilii Antiocheni Leoni significavit, memoratur epist. 149, cap. 1. Maximus, ejus prædecessor, anno 445 accusatus fuerat. Eum depositum tradit Nicephorus; sed alii mortuum volunt. Quidquid autem fuerit, sicut consecratio Basilii, quæ vivo adhuc Marciano facta fuit, circa an. 456 collocanda est, ita etiam epistola imperatoris de ordinatione ejusdem.

A

ANNO 457.

80. Julianus Coensis motus ab Eutychnianis excitatos Constantinopoli post Marciani mortem, quidque ad eos reprimendos ipse et alii catholici apud novum imperatorem Leonem egerint, indicavit litteris quibus Leo respondit epist. 144 scripta die 1 Junii an. 457.

81. Ex epistola 145 ad Leonem Augustum, data die 11 Julii, sanctum Leonem alias ad eundem dedisse litteras patet, quibus de promotione ejus ad imperium gratulatus fuerat.

82. Ante aliquanto Anatolium ad pontificem retulisse de Proterii morte ac de turbis Alexandrinis, ex laudata epist. 145 ac ex epist. 146, eadem die scriptis manifestum est.

83. Aliæ posteriores ejusdem Anatolii litteræ, quibus Alexandrinis motus retulit, colligi posse videntur ex epist. 151, qua eidem Leo rescripsit die 1 Septembris hujus an. 457. At ne id certo affirmemus, illud in causa est quia fieri potuit ut, sicut S. pontifex duabus occasionibus oblati, de iisdem Alexandrinis motibus bis scripsit ad Leonem Augustum, primum die 11 Julii epist. 145, ac dein 1 Septembris epist. 148, ita etiam ad Anatolium ex priori ejusdem relatione iisdem diebus duas litteras dederit, ut ne novam hujus epistolam de eo negotio acceperit.

84. Desideratur epistola Aetii presbyteri Constantinopolitani ad Leonem de iisdem Alexandrinis motibus, quæ diligentiam ipsius in causa Ecclesiæ testabatur, cuique pontifex respondit epist. 153, data 1 Septembris. Forte in hac epistola etiam de Attico presbytero Constantinopolitano Leonem commonuit, ita ut hac ex notitia is ad Anatolium scripserit epist. 151, eodem die exarata: *Atticus perhibetur Eutychnianorum errore apertis intra Ecclesiam disputationibus confovere.*

1456 85. Cum in Alexandrinis turbis Eutychniani novum examen de rebus in Chalcedonensi definitis postularent, constanter restitit S. Leo pluribus epistolis scriptis an. 457 et 458. Intra hoc tempus data fuit ad Aetium presbyterum ejusdem S. pontificis epistola, cujus duo insignia fragmenta eandem constantiam præferentia supersunt. Ita porro eam affigendam an. 457 probabiliter coniecimus annot. 2 (Col. 1110, n. 4) in epist. 147, ut tamen posterius scripta certo affirmari non possit. Laudata vero fragmenta hic inserimus ex epist. 7 Pelagii II, ad Eliam Aquileiensem et alios Istriæ episcopos c. 6. Quam epistolam a S. Gregorio papa I, cum adhuc esset diaconus, scriptam fuisse nomine Pelagii papæ, testatur Paulus Varnefridi lib. II de Gestis Longobardorum, cap. 10, al. 20. Hæc autem ibidem leguntur tom. VI Concil. Venetæ editionis pag. 264.

Fragmenta duo epistolæ ad Aetium.

« Extremum quoque sæpe fati Leonis ad Aetium præbyterum testimonium ponitis, quo ait :

« *Ne patiatur sopitarum rerum certamen afferri, quarum retractator non nisi sacrilegus invenitur.*

« Quod de quibus rebus adstruat, ad eundem Aetium scribens, ipse manifestat dicens :

« *Nihil ab apostolicis unquam potero sentire diversum, nec a mea ipse deviare sententia; ut quod sancto Spiritu revelante confessus sum, quodque, mecum totius synodi professione prædicante, patefeci, aliqua varietate commutem; cum facilius mihi sit quibuslibet et supplicii ab hoc mundo auferri, quam ab ea, quam generaliter credidi [Forte, edidi], professione mutari.* »

86. Leonis epistola ad Patricium Asparum una cum epist. 148 ad imperatorem Leonem missa per Gerontium die 1 Septembris an. 457, laudatur epist. 151 et 153. In hac illi qui apud imperatorem magna non solum gratia, verum etiam auctoritate pollebat, eadem commendabat, quæ in epist. 148 ab imperatore petebantur, de compescenda scilicet hæreti-

corum pertinacia, qui novum in examen definita vocabant.

87. Anatolius ad Leonem alias litteras direxit per Olympium, quibus iste respondit epist. 155, 11 Octobris an. 457. In his exposuit quantum juverit episcopos catholicos Ægyptios, qui Constantinopolim fidei causa ad imperatorem confugerant.

88. S. Leo alia epistola ad Leonem Augustum eadem die scripta, ac per eundem^a Olympium directa una cum epistolis 154 et 155, eidem gratias egit quod episcopos **1457** Ægyptios ea qua dignum erat charitate suscepisset, ex epist. 154. Ipsos quoque eidem etiam atque etiam commendavit ex epist. 157, c. 3. Eundem porro Augustum cohortatus est ut impiissimorum latronum (id est Eutythianorum Timothei Æluri lautorum) ausibus districtiori constantia faciat obviari, quos nefas tantum de suo favore præsumere, ut etiam apud Constantinopolim audeant insanire, ex epist. 155.

89. Oblatis imperatori libellis catholicorum et Eutythianorum, qui ex Ægypto ad eundem confugerant, idem Augustus utrosque libellos cum suis litteris ad omnes metropolitanos misit, et præcipue ad Leonem papam, ejusque præsentiam ad has turbas compescendas necessariam significavit. Vide admonitionem in epist. 156, qua S. pontifex imperialibus litteris respondit kal. Decembris hujus anni 457. Soli duo libelli memorati editi sunt in codice encyclico tom. IV Concil. pag. 1837 et 1848.

90. Alia Anatolii epistola, petentibus Ægyptiis catholicis, cum alio istorum libello ad Leonem pariter data fuit, cui is responsum dedit epist. 157. Vide annot. 1 (Col. 1131, n. 1) in hanc epistolam.

ANNO 458.

91. Cum imperator litteris memoratis num. 86 a pontifice non obtinisset ut ipse Constantinopolim veniret, rursus ad eundem scripsit petens ut aliquos de suis fratribus vice sui dirigeret. Hæc epistola imperatori indicatur in epist. 160, c. 1, eidemque Leo respondit epist. 162, data 21 Martii an. 458, unde hæc Augusti litteræ sub initium hujus anni exaratae noscuntur. Ex his litteris S. pontifex hæc verba recitat in laudata epistola 162, c. 2: *Perfectio incrementum, et adjectionem plenitudo non recipit.*

92. Circa idem tempus Anatolius ad Leonem pariter scripsit respondens epistolæ 157, sibi que displicere ostendit quod Leo de Attico scripserat. Vide responsum Leonis epist. 163, scripta 28 Martii an. 458.

93. In hac subindicatur epistola ipsius Attici, quæ cum scripta dubiæ fidei et professionis incertæ ad Leonem missa fuerit.

94. Acta synodi Romanæ an. 458, in qua novum et inauditum ante genus consultationis exortum est, de his scilicet qui in pueritia capti a barbaris, et postea ad suos redeuntes, ignorabant num baptizati fuissent. Vide epist. 166, scriptam die 24 Octobris an. 458.

95. Epistola Rustici Narbonensis paulo ante id tempus missa ad Leonem per Hermetem archidiaconum de causa Sabiniani et Leonis presbyterorum cum gestis quæ in episcoporum honoratorumque examine confecta fuerant. In hac illud etiam scripsit, se vacationem ab episcopatus laboribus præoptare, et male in silentio atque otio vitam degere, quam in his quæ ipsi commissa fuerant permanere. Separatim adjecit **1458** consultationes cum XIX inquisitionibus, quæ totidem Rustici verbis inseruntur epistolæ 167.

ANNIS 459 ET 460.

96. Cum laudatus Hermes Biterrensibus episcopus datus, ab iisdem non fuisset receptus, idem Hermes et Rusticus litteras hæc de re ad Leonem dedisse videntur ex Hilari papæ epist. 8, ubi memoratis Narbonensi ac Biterrensi civitatibus, quæ ob eam causam turbatae fuerant, addit: *Olim igitur urbium præsidis prædictarum sanctæ memoriæ decessori meo, non minus*

^a Vide annot. 4 (Col. 1126, n. 1) in epist. 155, et annot. 2 (Col. 1133, n. 2) in epist. 158

A *quam nobis, etiam tunc attulerunt doloris, illicitis petitionibus audendo prosequi, quod vix apud patientiam nostram sola necessitas potuit deploratione leniri.* Forte in eo Rusticus instituit, ut Hermeli episcopatum renuntiaret. Hæc paulo ante Leonis mortem circa annum 460 contigere.

97. Ex epistola ejusdem Hilari papæ duo alia documenta colligimus: primum Verani episcopi, uti creditur, Venciensis, et aliorum comprovincialium Alpium maritimarum ad nostrum Leonem relatio circa duos episcopatus civitatis Cemelenensis et castelli Nicænsis; alterum ejusdem Leonis responsio, qua ea utraque loca ab uno tantum episcopo regenda præcepit: quod decretum laudatus pontifex Hilarius, casato contrario privilegio abs se per obreptionem extorto, confirmavit. Cum porro hic in memoratis litteris addat Ingenuum Ebredunensem Alpium maritimarum metropolitam ab eodem Leone dudum de sua provinciæ illicita sessione fuisse culpatum, incertum est utrum hæc reprehensio hac occasione in supradicta responsione, vel potius in aliis litteris ad ipsum Ingenuum scriptis contineretur, an vero particula dudum anteriorem reprehensionem indicet, qua scilicet S. Leo epist. 10, c. 6, aliquot metropolitanos coarguit quod jus sibi debitum in alium, id est in Arelatensem episcopum, transtulerint. Primum videtur probabilius: cum enim idem Ingenuus adhuc post editam epistolam 10, sese ut Arelatensis sedis suffraganeum apud ipsum Leonem protulerit in libello precum pro privilegiis ejusdem sedis epist. 65, initio autem pontificatus Hilari se metropolitanum exhibeat, haud intelligimus, undenam tanta mutatio in eodem contigerit, nisi quia S. Leo ipsum postea, non generatim et indistincte cum aliis, uti factum fuerat epist. 10, sed nominatim et expresse reprehendit, adeo ut hæc peculiaris correctio eum ad jus in provinciam Alpium maritimarum sibi vindicandum impulerit. Id autem occasione prædictæ relationis fortassis evenit.

Cum enim non Ingenuus, sed Veranus cum aliis comprovincialibus ad Leonem scripserint, hinc forte S. pontifex eum jus suum metropolitanicum non exercere cognoscens, præter responsum ad Veranum et comprovinciales, ad ipsum quoque Ingenuum litteras dedit, **1459** in quibus illicitam sui juris sessionem culpans, in causa fuit ut is jus suum sibi exinde asseruerit. Hæc plenius intelliguntur ex his quæ fusius disseremus tomo II, in observationibus ad disert. 5 Quesnelli, part. II, c. 6. Cum vero idem Ingenuus sub fine anni 451, vel ineunte anno 452, Gallicanorum episcoporum epistolam 99 ad Leonem Romam detulerit, ut liquet ex epist. 102, c. 1, si quis hac potius occasione eum a pontifice reprehensum, et ad suum jus arripiendum excitatum credere malit, nihil morabimur.

98. Epistola Gennadii Constantinopolitani episcopi, qua Leoni significavit Timotheum Ælurum, postquam Ecclesiæ Alexandrinæ civitatis expulsus fuerat, Constantinopolim, nonnullis hoc fidei adversariis agentibus, venire permisum. Pontifex autem respondit epist. 170, c. 1, data 17 Junii an. 460.

99. Tres epistolæ, una Timothei Solofacioli catholici episcopi Alexandrini, altera ordinatorum ejus, tertia Cleri Alexandrini ad Leonem de ordinatione ejusdem Timothei, quibus Leo respondit epist. 171, 172 et 173, datis 18 Augusti an. 460.

100. Inter fragmenta epistolarum deperditarum Leonis Quesnellus duo primum descripsit ex epist. 7 Pelagii papæ ad Eliam Aquileiensem et cæteros Istriæ episcopos, ubi hæc leguntur c. 6:

«Adhuc autem (inquit Pelagius) ex ejusdem beati Leonis epistola testimonium scriptis vestris inseritis, quæ ad Basilium dicit:

«Pie nobis et constant^b utendum est; ne dum talium disputatio admittitur, eorum quæ divinitus definita

^b In epist. 162, melius, vitandum,

sunt auctoritati derogetur. Et infra: *« Nec enim aliquam disceptationem plene definita revocanda sunt: ne ad arbitrium damnatorum ipsi de his videamur ambigere, quæ manifestum est per omnia prophetica et evangelica atque apostolica auctoritatibus consonare. »*

Dein hanc admonitionem subjicit: *« Prius quidem illud fragmentum habemus, non in epistola ad Basilium, sed in cap. 3 epistolæ ad Leonem Augustum, quæ ex codice ms. cardinalis Grimani nunc primum in lucem a nobis emittitur, estque ordiue 133 (nunc 164). Posterior vero, nec in hac, nec in illa, nec in ulla alia ad Basilium epistola reperi, quamquam eadem fere habentur in epist. 132 (nunc 162) ad eundem Leonem Augustum cap. 2. Unde ex tribus his unum aliquid dicendum est: scilicet, vel hæc verba quæ leguntur in epistola ad Leonem Augustum, repetita fuisse a Leone nostro in alia epistola ad Basilium, quæ nondum et tenebris emergerit, vel mutilam esse epistolam ad Leonem, illamque ejus partem intercidisse in qua fragmentum a Pelagio relatum legebatur; vel denique memoria lapsam esse Pelagium, cum posterior fragmentum ex eadem 1460 epistola, e qua prius, acceptum significavit. Hoc ultimum contigisse ægre admodum ego crediderim. Non solus enim Pelagius hunc errorem incurrisset, sed in illum pariter prolapsi essent Istræ episcopi, a quibus utrumque fragmentum transcriptum eo modo fuerat in eorum epistola. Quod si aliter fuisset ab iisdem citatum, non id omisisset objicere Pelagius, qui vel ipsum ordinem citatarum ab illis episcopis epistolarum arguere non neglexit. Mutilam esse epistolam novam ad Leonem, nihil omnino est unde vel levisime conjiciatur, optime enim omnia sibi coherent. Ad primam igitur responsionem confugiendum, nimirum aliam scriptam esse a Leone ad Basilium epistolam, quam quæ a nobis edita est ordine 118 (nunc 149), nisi pro quarta conjectura dixeris mendosa esse omnia epistolæ hujus Pelagii papæ exemplaria excusa. »*

Hæc ex Quesnello fuisse dedimus, quia omnia ejus inserere nobis proposuimus. Cæterum tanta admonitione totque conjecturis opus non fuit. Facile enim hoc negotium solvitur, si dicamus episcopos Istræ, quorum ex litteris utrumque fragmentum a Pelagio transcriptum fuit, ita hic errasse in inscriptione epistolæ ad Basilium pro ad Leonem Augustum, uti erravit in *Constituto* Vigilius tom. V Concil. pag. 1356, allegans alium textum ex epistola, quam datam prodidit ad *Anatolium Constantinopolitanum*, cum tamen ad Basilium tradita fuerit, uti observavimus annot. 7 (*Col.* 1120, n. 1) in epist. 149. Ea quidem fragmenta totidem verbis inveniuntur in epistolis 162 et 164 ad Leonem imperatorem, ac Vigilius in *Constituto* eadem fragmenta recitans, litteras ad hunc imperatorem, non vero ad Basilium laudavit. Hinc ergo inter perditas Leonis epistolas ad Basilium hæc fragmenta inserenda non fuere.

DECRETA LEONI PAPÆ TRIBUTA.

Tria decreta Leoni nostro in vulgato libro Pontificali tribuuntur.

I. *Hic constituit ut intra actionem sacrificii diceretur: Sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.* Hoc qui-

* In epist. 162, melius, *nec in aliquam disceptationem pie et plene.*

dem primum decretum in editionibus Parisiensi Fabrotti, Romana Francisci Blanchinii, et Mediolanensi Muratorii non legitur; sicut nec invenitur in iis vetustis exemplaribus quibus iidem usi fuerunt. At præterquam quod in aliis codicibus profertur, describebatur etiam in exemplari ex quo Valafridus Strabon noni sæculi auctor eadem verba decerpit in libro de Reb. Ecclesiasticis c. 22. Antiquius autem testimonium hujus decreti suppetit ex breviori et vetustiori Pontificali contento in ms. Veronensi, cujus primus auctor desinens in Conone, septimo sæculo floruit. Vide hoc pontificale editum a P. Josepho Blanchinio tom. IV Anastasii pag. 6. 1461 Vetustus scriptor librorum de Sacramentis, qui inter Amhrosii Opera exhibentur, in fine libri sexti eam canonis preceam recitans quæ incipit, *Supra quæ propitio*, concludit illis verbis, *Sacerdos tuus Melchisedech*, et caret illis, *sanctum sacrificium, immaculatam hostiam*, quæ idcirco ante Leonem defuisse videtur.

II. *Hic quoque constituit ut monacha non acciperet velaminis capitis benedictionem, nisi probata fuerit in virginitate lx annis; ubi alii codices et laudatum Pontificale Veronense melius habent xl annis.* Exstat Majoriani Augusti lex an. 458, quæ xl annorum probationem requirit. Forte S. Leo Majoriano hujus legis edendæ auctor fuit, et eatenus hoc decretum Leoni tribuitur.

III. *Hic etiam constituit, et addidit super sepulcrum apostolorum ex clero Romano custodes, qui dicuntur cubicularii.* Decretum de libris apocryphis in appendice dabitur.

Decreta apud Gratianum Leonis nomine inscripta, quæ ex epistolis nostri pontificis excerpta fuere, Quesnellus suis locis indicavit in margine: nos ea annotavimus, quæ ex ejusdem sermonibus sumpta fuerunt. Reliqua vero, quæ nostri Auctoris non sunt, cum ex simplici inscriptione *Leo papa* colligi nequeat ea Leoni nostro potius quam alii ejusdem nominis 1462 pontifici fuisse attributa, inter decreta Leoni I certo ascripta recensenda non fuere. Sex ex hujusmodi decretis nullo apud Gratianum citato sermone, epistola nulla, alios quidem habent auctores. Nam canon 1, dist. 72, est canon 18 concilii Romani sub Eugenio II habiti, et Leone IV confirmati; can. 16, caus. 3, quæst. 9, Leoni III vel IV ascribendus videtur; can. 4, caus. 16, Leoni IV maxime congruit; can. 4, caus. 30, quæst. 5, est canon 8 concilii Troslejani an. 909; can. 1, caus. 31, quæst. 1, pertinet ad concilium Triburiense an. 895, can. 51; tandem canon 101 de Consecr. dist. 4, forte referendus ad concilium Suessionense anni 853. De his plura disseret Carolus Sebastianus Berardus in præclaro opere inscripto: *Gratiani Canones genuini ab apocryphis discreti*, part. II, tom. I. Duo alia pariter decreta ex duabus epistolis sumpta apud eundem Gratianum leguntur, quæ Leonis nostri non sunt: primum dist. 68, can. 4, ex epistola ad episcopos Germaniæ e Galliæ, quam in appendice recensebimus epist. 2; alterum caus. 33, quæst. 2, can. 13, ex epist. ad Gallerium episcopum Tripolitanum, quam Pithæus in suo codice Leoni IV ascriptam invenit, Leoni quidem nostro non convenire vel ex stylo colligere licet. Hæc autem indicasse sufficiat.

APPENDIX PRIMA

AD SECUNDAM PARTEM

OPERUM S. LEONIS MAGNI.

PRÆFATIO.

I. Hæc appendix trium documentorum genera complectetur. Primum epistolas Leoni affictas, et sententiam de apocryphis ex Leonis epistola ad Turribium ex parte transcriptam. Dein duas epistolas a Quesnello